

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

23. november 2022
2022 - 13171
MARRAY

Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om oprettelsen af et nødinstrument for det indre marked (SMEI)

KOM(2022) 459

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 19. september 2022 et forslag til en forordning om oprettelsen af et nødinstrument for det indre marked, der har til formål at sikre et velfungerende indre marked og øge funktions- og modstandsdygtigheden af det indre marked i krisesituationer. Forordningen etablerer en ramme af foranstaltninger til at forudse og planlægge ("beredskabstilstand"), forberede ("overvågningstilstand") og respondere ("nødsituationstilstand") på krisers indvirkning på det indre marked.

Forslaget kan medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder ved krav om at opbygge strategiske reserver.

Regeringen støtter ambitionen om etablering af en fælles ramme til at sikre det indre markeds funktions- og modstandsdygtighed. Generelt finder regeringen det vigtigt, at udformningen af den fælles ramme anerkender og tager højde for den velvilje, omstillingsparathed og fleksibilitet, som danske økonomiske aktører har udvist i forbindelse med tidligere kriser, herunder covid-19-pandemien. Regeringen forholder sig dog samtidig forbeholdende over for proportionaliteten af flere af forslagens tiltag, herunder informationsforpligtigheden, prioriterede ordrer og strategiske reserver.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen ("Kommissionen") fremsatte den 19. september 2022 et forslag til en forordning om oprettelsen af et nødinstrument for det indre marked. Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 28. oktober 2022.

Forslaget indgår i en pakke af initiativer (SMEI-pakken), der består af tre initiativer, der udover forslaget til forordningen tæller Omnibus-forordningen¹ og Omnibus-direktivet².

Forslaget om et nødinstrument for det indre marked kommer som opfølgning på Kommissionens opdaterede industristrategi fra maj 2021³, der annoncerede lanceringen af et nødinstrument for det indre marked til at sikre den frie bevægelighed af personer, varer og tjenesteydelser samt transparens og koordinering i kriseperioder.

Forud herfor opfordrede Det Europæiske Råd i oktober 2020 Kommissionen til, at man i kølvandet af covid-19 krisen undersøgte potentielle svagheder i det indre marked samt fremlagde en række lærings- og forbedringspunkter⁴. Endvidere skal forslaget ses i sammenhæng med en række sektorspecifikke nødinstrumenter – heriblandt forordningen for halvledere ("Chips Act")⁵, forsyning af kriserelevante medicinske foranstaltninger ("HERA")⁶ samt muligvis det kommende forslag om kritiske råstoffer ("Critical Raw Materials Act"), der ventes lanceret i 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 114, 21 og 45 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsområde og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede formål er at sikre et velfungerende indre marked og øge funktions- og modstandsdygtigheden af det indre marked i fremtidige uforudsete krisesituationer. Forordningen etablerer en ramme af foranstaltninger for at forudse og planlægge ("beredskabstilstand"), forberede ("overvågningstilstand") og respondere ("nødsituationstilstand") på krisers indvirkning på det indre marked.

Del I: Generelle bestemmelser

Anvendelsesområde og definitioner

Foranstaltningerne i forordningen finder anvendelse i forhold til væsentlige virkninger af en krise på det indre markeds funktion og dets forsyningskæder. Forordningen finder ikke anvendelse på halvledere, energiprodukter og finansielle tjenesteydelser samt lægemidler, medicinsk udstyr og andre medicinske modforanstaltninger. Forslagets forbud mod hindringer i den frie bevægelig-

¹ KOM(2022) 461

² KOM(2022) 462

³ KOM(2021) 350

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/45910/021020-euco-final-conclusions.pdf>

⁵ KOM(2022) 46

⁶ KOM(2021) 577

hed finder dog anvendelse for de tre sidstnævnte. Forordningen berører endvidere ikke medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed eller deres beføjelse til at beskytte væsentlige statslige funktioner.

Der kan nævnes følgende definitioner:

- Krise: en usædvanlig uventet og pludselig, naturlig eller menneskeskabt begivenhed af ekstraordinær karakter og omfang, der finder sted i eller uden for Unionen.
- Overvågningstilstand for det indre marked: en ramme for håndtering af en trussel om betydelig forstyrrelse af forsyningen af varer og tjenesteydelser af strategisk betydning, som har potentiale til at udvikle sig til en nødsituation for det indre marked inden for de næste seks måneder.
- Nødsituation for det indre marked: en vidtrækkende indvirkning af en krise på det indre marked, som i alvorlig grad forstyrrer den frie bevægelighed på det indre marked eller forsyningskædernes funktion, og som er uundværlig for opretholdelsen af vitale samfundsmæssige eller økonomiske aktiviteter i det indre marked.

Dertil fastsætter forordningen termene strategisk vigtige områder, varer og tjenesteydelser af strategisk vigtig betydning, kriserelevante varer og tjenesteydelser samt strategiske reserver. Disse termer defineres nærmere i forbindelse med aktivering af de forskellige stadier.

Forvaltning

Der oprettes en rådgivende gruppe bestående af én repræsentant og én suppleant fra hver medlemsstat, der mødes mindst tre gange årligt. Gruppen skal dele relevante oplysninger samt rådgive Kommissionen i forhold til aktivering og anvendelse af forordningens forskellige tilstande og foranstaltninger.

Medlemsstater skal udpege et centralt forbindelseskantor, der har til ansvar at sikre kontakt, koordination og informationsudveksling med andre medlemsstaters og unionens centrale forbindelseskantor.

Del II: Beredskabsplanlægning på det indre marked ("beredskabstilstand")

Kriseprotokoller, øvelser og tidlig advarsel

Efter konsultation af medlemsstater skal Kommissionen vedtage en delegeret retsakt, der fastlægger kriseprotokoller vedrørende krisesamarbejde, informationsudveksling og krisekommunikation i forbindelse med overvågnings- og nødsituationstilstanden.

Kommissionen skal organisere uddannelse af krisekoordinering, samarbejde og informationsudveksling for medarbejdere i de centrale forbindelseskantorer. Endvidere skal Kommissionen organisere simulationer baseret på potentielle indre markeds nødsituationer.

Medlemsstaternes centrale forbindelseskantor skal notificere Kommissionen og andre medlemsstater om hændelser, som væsentligt forstyrrer eller har potentiale til væsentligt at forstyrre det indre markeds funktion og dets forsyningskæder.

Del III: Overvågning af det indre marked

Afsnit I: Overvågningstilstand

Kommissionen kan, efter konsultation med den rådgivende gruppe, aktivere instrumentets overvågningstilstand for en periode på højst seks måneders varighed via en gennemførelsesretsakt. Gennemførelsesretsakten skal indeholde en vurdering af de mulige konsekvenser af krisen, en liste med de for situationen relevante varer og tjenesteydelser af strategisk vigtig betydning, samt en beskrivelse af hvilke foranstaltninger, der vil blive taget. Kommissionen kan efter behov og konsultation med den rådgivende gruppe forlænge tilstanden ved gennemførelsesretsakter i maksimum seks måneder ad gangen.

Afsnit II: Overvågningsforanstaltninger

Overvågning

Ved aktivering af overvågningstilstanden skal nationale myndigheder overvåge forsyningskæderne for de varer og tjenesteydelser af strategisk betydning, der er defineret ved aktiveringen af overvågningstilstanden. Medlemsstaterne skal oprette og ajourføre en liste over de mest relevante økonomiske aktører inden for de pågældende forsyningskæder. Dertil skal medlemsstater udsende forespørgsler til de mest relevante aktører og andre relevante interessenter med opfordring til frivillig vidensdeling angående information om tilgængeligheden af varer og tjenesteydelser af strategisk vigtig betydning. Relevante fund skal deles med Kommissionen og den rådgivende gruppe.

Strategiske reserver

Kommissionen kan blandt de varer af strategisk vigtig betydning, der er defineret ved aktiveringen af overvågningstilstanden, identificere dem, hvor det kan blive nødvendigt at opbygge reserver som forberedelse på en nødsituation. Medlemsstater skal gøre deres bedste for at opbygge reserver af de identificerede varer.

Kommissionen kan via gennemførelsesretsakter kræve, at medlemsstater deler information om blandt andet eksisterende lagre, planer om indkøb og muligheder for alternative produkter for så vidt angår de varer af strategisk vigtig betydning, der er defineret ved aktiveringen af overvågningstilstanden. Med-

lemsstater skal rapportere til Kommissionen om størrelsen af strategiske reserver af disse varer, som de selv ligger inde med, såvel som øvrige reserver, der opbevares på deres territorium.

Kommissionen kan via gennemførelsesretsakter fastsætte og løbende opdatere en liste af medlemsstatsspecifikke mål for størrelsen på og tidshorizonten for opbygningen af strategiske reserver. Ved opnåelse af målene skal medlemsstater informere Kommissionen og ved manglende opnåelse skal medlemsstaten forklare til Kommissionen årsagerne hertil.

Såfremt en medlemsstats reserver fortsat ligger væsentligt under de individuelle mål, og økonomiske aktører på territoriet ikke kan kompensere for denne mangel, kan Kommissionen på eget initiativ – eller efter anmodning fra 14 medlemsstater – vurdere behovet for yderligere foranstaltninger. Kommissionen kan via en gennemførelsesretsakt kræve, at den pågældende medlemsstat opbygger reserver af den pågældende vare inden for en givet tidsfrist, såfremt en vurdering af situationen understøtter:

- at behovet for den pågældende vare er uændret eller steget siden det individuelle mål blev fastlagt;
- at adgangen til den pågældende vare er uundværlig for at sikre beredskabet over for en nødsituation;
- at den pågældende medlemsstat ikke har fremlagt tilstrækkelige beviser for at forklare den manglende opfyldelse af målet;
- at ekstraordinære forhold foreligger for så vidt at manglende opbygning af reserve af den pågældende medlemsstat udgør en alvorlig risiko for Unionens beredskab over for en nødsituation.

Kommissionen skal sikre, at opbygningen af reserver ikke skaber uforholdsmæssigt stort pres på forsyningskæderne for de pågældende varer eller på medlemsstaters finanspolitiske kapacitet. Kommissionen tager fuldt ud hensyn til nationale sikkerhedsproblemer, som medlemsstaterne har påpeget.

Del IV: Nødsituation for det indre marked

Afsnit I: Nødsituationstilstand

Aktivering af nødsituationstilstanden

Der opstilles i forslaget en ikke-udtømmende liste over indikatorer, som Kommissionens skal forholde sig til i vurderingen af, om der er tale om en nødsituation. Indikatorerne er blandt andet antallet af økonomiske aktører og sektorer der bliver berørt, andel og varighed på økonomisk og sociale aktiviteter, substitutionsmuligheder og geografisk område.

Hvor Kommissionen, efter konsultation med den rådgivende gruppe, finder, at nødsituationstilstanden bør aktiveres, skal den foreslå Rådet at aktivere

nødsituationstilstanden via en rådgennemførelsesretsakt. Varigheden for aktivering kan højst være seks måneder. Når nødsituationstilstanden er aktiveret, skal Kommissionen via en gennemførelsesretsakt vedtage en liste af kriserelevante varer og tjenesteydelser.

Tilstanden kan forlænges i seks måneder ad gangen.

Afsnit II: Fri bevægelighed under nødsituationstilstanden på det indre marked

Foranstaltninger til genetablering og fremme af den fri bevægelighed

Forordningen fastsætter en række generelle krav til medlemsstaters nationale foranstaltninger der begrænser den fri bevægelighed under en nødsituation. Foranstaltningerne skal være tidsbegrænsede, ligesom de ikke må medføre unødige administrative byrder for hverken borgere eller virksomheder. Medlemsstater skal oplyse borgere, forbrugere, virksomheder, tjenesteydere og repræsentanter om foranstaltninger, der kan have en indflydelse på den fri bevægelighed.

Forordningen fastsætter en liste af begrænsninger af retten til fri bevægelighed, der er forbudte at indføre under en nødsituation: (1) eksportforbud indenfor Unionen eller andre lignende foranstaltninger indenfor eller med virkning på kriserelevante varer eller tjenesteydelser; (2) diskrimination mellem medlemsstater og borgere direkte på grundlag af nationalitet samt (3) restriktioner af den fri bevægelighed af personer involveret i produktionen af kriserelevante varer eller tjenesteydelser.

Specifikt vedrørende arbejdskraftens fri bevægelighed skal medlemsstater afstå fra: (1) at differentiere i indrejseforbud mellem borgere fra forskellige medlemsstater; (2) at nægte personer ind- og udrejse relateret til at vende tilbage til deres opholdssted; (3) at forbyde virksomhedsrejser forbundet med forskning og udvikling af kriserelevante varer; (4) at indføre rejseforbud som ikke opfylder nogen legitim offentlig interesse; samt (5) at indføre restriktioner for tjenesteydere og deres repræsentanter, medmindre dette er forbundet med den pågældende krise.

Forordningen fastsætter ligeledes en liste af begrænsninger, specifikt vedrørende varer og tjenesteydelser, der er forbudte at indføre under en nødsituation, medmindre disse begrænsninger er forbundet med den pågældende krise. For så vidt angår varer tæller disse: (1) mere lempelige regler alt efter oprindelsesland; (2) selektivt at nægte import alt efter oprindelsesland; samt (3) indførelse af forbud mod godstransport. For så vidt angår tjenesteydelser gælder det for: (1) forbud mod udvalgte tjenesteydelser eller levering heraf; samt (2) blokering af personbefordringsstrømme.

Gennemsigthed og administrativ bistand

Forordningen fastsætter, at medlemsstater skal notificere udkast for kriserelevante foranstaltninger, der kan skabe forhindringer til den fri bevægelighed af varer, tjenesteydelser og arbejdskraft under en nødsituation.

Medlemsstaterne skal benytte det eksisterende informationssystem for notifikationer ”Technical Regulation Information System” (TRIS).

Medlemsstaterne skal udskyde at vedtage et notificeret udkaststiltag i 10 dage efter Kommissionen har modtaget notifikationen, som undersøger det foreslåede tiltags overensstemmelse med EU-retten – inklusiv retningslinjerne fremsat i Artikel 16 og 17 samt principperne om proportionalitet og ikke-diskrimination. Notifikationsforpligtelsen skal dog ikke afholde medlemsstater fra at vedtage tiltag i tilfælde af alvorlige og uforudsigelige omstændigheder.

Både Kommissionen og andre medlemsstater kan tilføje bemærkninger til det notificerede udkast, som medlemsstaten skal tage hensyn til. Ved særlige tekniske situationer, kan Kommissionen forlænge fristen og inddrage nødvendig teknisk ekspertise. Den notificerende medlemsstat skal orientere om de endelige tiltag, man venter at tilgå, hvor Kommissionen kan foretage en beslutning inden for 30 dage om at påkræve at medlemsstater skal fravige fra at vedtage tiltaget. Såfremt et tiltag allerede er blevet vedtaget, men ikke er i overensstemmelse med EU-lovgivningen, kan Kommissionen bestemme at medlemsstaten skal fjerne tiltaget.

Medlemsstater skal opretholde et nationalt kontaktpunkt, der skal assistere i forbindelse med informationsindsamling af nationale restriktioner på den fri bevægelighed samt aktiveringen af nationale kriseprocedurer og formaliteter foretaget i relation til aktiveringen af nødsituationstilstanden. Kommissionen skal også oprette og drive et centralt kontaktpunkt, der ud over lignende opgaver som medlemsstaterne også skal oprette en liste af alle nationale kriseforanstaltninger og nationale kontaktpunkter.

Afsnit III: Nødresponssforanstaltninger for det indre marked

Målrettede anmodninger om oplysninger og tilgængelighed af kriserelevante goder og tjenesteydelser

Forordningen fastsætter, at udvalgte foranstaltninger, henholdsvis obligatoriske informationsanmodninger, målrettede ændringer af harmoniseret produktlovgivning samt prioriterede ordrer, kun kan benyttes ved ’dobbelt aktivering’. Dette indebærer, at de enkelte foranstaltninger skal aktiveres via særskilte gennemførelsesretsakter, og at dette kun kan findes sted, såfremt den generelle nødsituationstilstand er aktiveret.

Informationsanmodninger til økonomiske aktører

Kommissionen kan opfordre repræsentative organisationer eller økonomiske aktører i kriserelevante forsyningskæder til frivilligt at dele specifikke oplysninger inden for en given frist. Anmodningen kan gå på oplysninger vedrørende produktionskapacitet eller eksisterende lagre af kriserelevante varer og komponenter heraf i produktionsanlæg etableret i EU eller i et tredjeland. Derudover kan anmodningen vedrøre en tidsplan over forventet produktion de kommende tre måneder, samt øvrige oplysninger nødvendige for at vurdere omfanget af forsyningsforstyrrelser.

Hvis en modtager af den frivillige informationsanmodning ikke fremsender oplysninger inden for tidsfristen og ikke giver en gyldig begrundelse herfor, kan Kommissionen via en gennemførelsesretsakt kræve, at de anmodede oplysninger fremsendes. Gennemførelsesretsakten skal indeholde en udtrykkelig forklaring på, hvorfor foranstaltningen vurderes proportionel og nødvendig, specificere de kriserelevante varer, tjenesteydelser og adressater anmodningen vedrører, samt hvilke oplysninger der efterspørges.

Måltrettede ændringer af harmoniseret produktlovgivning

Under en nødsituation kan Kommissionen via gennemførelsesretsakter aktivere nødprocedurer i relevant produktlovgivning for så vidt angår kriserelevante varer. Nødprocedurerne vedrører indførelse af hasteprocedurer for overensstemmelsesvurdering, vedtagelse af fælles specifikationer samt markedsovervågning. Gennemførelsesretsakten skal angive, hvilke kriserelevante varer og nødsituationsprocedurer, der er omfattet af aktiveringen, årsagerne til en sådan aktivering og dens proportionalitet samt varigheden af en sådan aktivering. Nødprocedurerne tilføjes i relevant produktlovgivning via SMEI-pakkens to Omnibus-forslag.

Prioriterede ordrer

Kommissionen kan opfordre en eller flere økonomiske aktører i kriserelevante forsyningskæder til at prioritere specifikke nye ordrer på produktion eller levering af kriserelevante varer. Såfremt den berørte aktør ikke følger opfordringen, kan Kommissionen på eget initiativ eller efter opfordring fra 14 medlemsstater vurdere nødvendigheden og proportionaliteten af en sådan ordre og give berørte aktører muligheden for at tilkendegive deres holdning. Efter en sådan vurdering kan Kommissionen under særlige omstændigheder og via en gennemførelsesretsakt påkræve, at aktøren enten accepterer den prioriterede ordre eller forklarer, hvorfor dette ikke er muligt eller hensigtsmæssigt.

Kommissionens afgørelse skal baseres på objektive oplysninger, der viser, at prioriteringen er nødvendig for at sikre opretholdelsen af vitale samfundsmæssige økonomiske aktiviteter. Afgørelsen skal tage hensyn til den berørte aktørs legitime interesser, og tilgængelige oplysninger om omkostninger og indsats. Dertil skal den fastsætte frister for gennemførelsen af den prioriterede

ordre samt angive produktet og mængde. Den prioriterede ordre skal være til en fair og rimelig pris.

Hvis en aktør nægter at acceptere den prioriterede ordre, skal vedkommende senest 10 dage efter afgørelsen forelægge Kommissionen en behørig begrundet forklaring. Relevante grunde omfatter aktørens manglende evne til at udføre ordren grundet utilstrækkelig produktionskapacitet eller en alvorlig risiko for særlige vanskeligheder eller økonomiske byrder ved accept. Kommissionen kan vælge at gøre begrundelsen eller dele af den offentlig. Det er i forslaget uklart om Kommissionen kan udstede bøder til aktøren på baggrund af hvorvidt Kommissionen finder begrundelsen fyldestgørende.

En aktør, der accepterer en prioriteret ordre, har ikke ansvar for manglende opfyldelse af kontraktlige forpligtelser, der er underlagt lovgivningen i en medlemsstat. Ansvarsfritagelse gælder dog kun i det omfang bruddet af kontraktlige forpligtelser var nødvendigt for at overholde den nødvendige prioritering. Såfremt en aktør etableret i EU er omfattet af en prioriteret ordre truffet i et tredjeland, skal denne underrette Kommissionen.

Bøder

Ved manglende overholdelse af obligatorisk informationsindsamling eller prioriterede ordrer kan Kommissionen, hvis det skønnes nødvendigt og forholdsmæssigt, pålægge bøder via en afgørelse. Der kan pålægges bøder:

- a) Hvis en aktør eller repræsentativ organisation forsætligt eller groft uagtsomt giver ukorrekte, ufuldstændige eller vildledende oplysninger som svar på informationsanmodning eller undlader at svare inden frist;
- b) Hvis en aktør forsætligt eller groft uagtsomt ikke opfylder forpligtelsen til at underrette om tredjelandsforpligtelse i forhold til prioriterede ordrer eller undlader at forklare, hvorfor vedkommende ikke har accepteret en prioriteret ordre;
- c) Hvis en aktør forsætligt eller groft uagtsomt ikke overholder en forpligtelse om prioriterede ordrer, som aktøren tidligere har accepteret.

Bøder, der pålægges i tilfælde af pkt. a) og b), må ikke overstige 200 000 EUR. Bøder, der oplægges i tilfælde af pkt. c), må ikke overstige 1 pct. af den gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår.

Andre foranstaltninger til at sikre tilgængelighed af kriserelevante varer og tjenesteydelser

Såfremt medlemsstaters oprettede strategiske reserver er utilstrækkelige til at opfylde behovene under en nødsituation, kan Kommissionen anbefale medlemsstater at fordele de strategiske reserver på en målrettet måde. Dette skal ske på en måde, hvor forstyrrelser på det indre marked ikke forværres, herunder i geografiske områder, der er særligt berørt, samt i overensstemmelse med

principperne om nødvendighed, proportionalitet og solidaritet og ud fra hensyn til den mest effektive anvendelse af reserver med henblik på at bringe nødsituationen til ophør. En sådan anbefaling fra Kommissionen skal ske under hensyntagen til en udtalelse fra den rådgivende gruppe.

Såfremt Kommissionen vurderer, at der er risiko for mangel på kriserelevante varer, kan Kommissionen anbefale, at medlemsstater implementerer specifikke foranstaltninger. Dette for at sikre en effektiv omstrukturering af forsyningskæder og produktionslinjer samt for at anvende eksisterende lagre til at øge tilgængeligheden af kriserelevante varer og tjenesteydelser hurtigst muligt. Foranstaltninger kan indeholde udvidelse, genbrug af eksisterende eller etablering af nye produktionskapaciteter for kriserelevante varer, nye kapaciteter i forbindelse med tjenesteaktiviteter samt fremskyndelse af udstedelsen af tilladelser til kriserelevante varer.

Del V: Indkøb

Under overvågningstilstanden og/eller nødsituationstilstanden kan to eller flere medlemsstater anmode Kommissionen om at iværksætte et indkøb på vegne af dem. Dette med henblik på køb af enten varer og tjenesteydelser af strategisk vigtig betydning, som defineret ved aktivering af overvågningstilstanden, eller af kriserelevante varer og tjenesteydelser, som defineret ved aktivering af nødsituationstilstanden.

Såfremt Kommissionen indvilliger i at foretage indkøb på vegne af medlemsstaterne, udarbejdes et udkast for en rammeaftale, der indgås med de deltagende medlemsstater, og som giver Kommissionen mulighed for at foretage indkøb på deres vegne.

Forud for indkøb af kriserelevante varer og tjenesteydelser under en nødsituation, konsulterer og koordinerer medlemsstaterne og Kommissionen via den rådgivende gruppe. Såfremt indkøb af Kommissionen på vegne af medlemsstater er iværksat, må ordregivende myndigheder i de deltagende lande ikke på anden vis indkøbe varer eller tjenesteydelser omfattet af sådanne indkøb.

Del VI: Afsluttende bestemmelser

Forordningen berører ikke medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til behandling af personoplysninger i henhold til databeskyttelsesforordningen samt e-databehandlingsdirektivet.

Forordningen forpligter, at Kommissionen hvert femte år skal præsentere en rapport om instrumentets funktion, heriblandt en evaluering af arbejdet i den rådgivende gruppe.

Forordningen ophæver forordning (EC) 2679/98 ("Jordbærforordningen").

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke taget stilling til forslaget, som behandles i udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO).

Europa-Parlamentet udtrykte den 17. februar 2022 ([2021/2043\(INI\)](#)) støtte til oprettelsen af et nødinstrument for det indre marked, der har til hensigt at styrke modstandsdygtigheden af det indre marked samt sikre den fri bevægelighed for personer, varer og tjenesteydelser ved fremtidige kriser⁷.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at målet om et smidigt og uforstyrret europæisk indre marked under en krise ikke kan opfyldes, hvis medlemsstaterne handler hver for sig. Medlemsstaters individuelle tiltag kan i et vist omfang afhjælpe nationale udfordringer forbundet med en krise, men vil samtidig med stor sandsynlighed medføre en forværring af krisen på tværs af Unionen, idet tiltagene vil medføre yderligere begrænsninger for den fri bevægelighed.

Kommissionen vurderer, at eksisterende EU-lovgivning hovedsageligt omfatter den daglige funktion af det indre marked og således ikke dækker krisescenarier. På den baggrund er hensigten med forslaget at sikre en koordineret tilgang til at forudse, forberede og håndtere kriser, der har store konsekvenser på tværs af grænser og som truer det indre markeds funktion, idet forslaget ikke dækker de områder, hvor sektorspecifikke kriseforanstaltninger allerede eksisterer.

Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der gælder i dansk ret et grundlæggende princip om aftalefrihed. Det betyder, at både fysiske og juridiske personer som udgangspunkt frit kan indgå de aftaler eller kontrakter, de ønsker at indgå, med retligt forpligtende virkning. En undladelse af at opfylde en retligt bindende kontrakt uden gyldig grund kaldes kontraktbrud eller misligholdelse af kontrakten. I sådanne tilfælde vil den berettigede aftalepart typisk kunne gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, f.eks. kræve et forholdsmæssigt afslag i vederlaget eller ophævelse af aftalen mv. Hvis den manglende opfyldelse af aftalen medfører et tab for aftaleparten, vil der endvidere normalt kunne rejses et erstatningskrav.

Efter almindelig dansk ret vil der alene i tilfælde, hvor der opstår en uforudsigelig og ekstraordinær situation, som aftaleparten er uden skyld i (force majeure) være tale om, at misligholdelse ikke har konsekvenser. Som eksempel herpå kan nævnes krig eller naturkatastrofer.

⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0043_EN.html

Med forslaget etableres en mekanisme hvorefter der – hvis de i forordningen fastsatte betingelser er opfyldt – vil være tale om ansvarsfrihed i tilfælde af manglende opfyldelse af en aftale, hvis en aktør accepterer en prioriteret ordre på bekostning af en anden aftale. I de af forordningen omfattede situationer ændres retstilstanden således.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens forslag er fremsat som forordnings og vil derfor være umiddelbart gældende ret med bindende virkning.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser. For så vidt angår beredskabstilstanden indebærer forslaget, at der skal udpeges eller etableres kompetente nationale myndigheder, der skal være ansvarlige for at leve op til forpligtelserne i forordningen, heriblandt sikre kontakt, koordination og informationsudveksling med nationale myndigheder fra andre medlemsstater og Kommissionen, samt deltage i øvelser og krisesimulationer. Derudover skal der afsættes ressourcer til deltagelse i arbejdet i den rådgivende gruppe og i det af forordningen nedsatte udvalg. Der vil ligeledes skulle afsættes ressourcer hos den eller de myndigheder, der udpeges til kompetente myndigheder, idet forordningen kan medføre en udvidet opgaveportefølje, herunder i forhold til efterlevelse af forordningens forpligtelser, forhandling og vedtagelse af gennemførelsesretsakter samt den kontinuerlige evaluering af forordningen, der er indbygget i forslaget.

Statsfinansielle konsekvenser forbundet med nationale myndigheders forpligtelser forventes at stige ved aktivering af overvågnings- og nødsituationstilstanden. Dette blandt andet som følge af overvågningsforpligtelser, behov for øget koordination og informationsudveksling samt en forventet øget sagsmængde for så vidt angår notifikationsforpligtelser. Derudover må der forventes statsfinansielle konsekvenser, såfremt Danmark bliver pålagt at opbygge strategiske reserver under overvågningstilstanden.

Endelig kan der også være væsentlige statsfinansielle konsekvenser af at opbygge strategiske reserver og i forbindelse med evt. compensation til virksomheder, der pålægges at prioritere ordrer såfremt anbefalinger fra Kommissionen angående udvidelse, omlægning eller etablering af produktionskapacitet følges.

Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser skal undersøges nærmere. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få positive samfundsøkonomiske konsekvenser ved at mindske effekterne af kriser i det indre marked. Under kriser kan forslaget komme samfundet, virksomheder og arbejdstagere til gavn i form af horisontale foranstaltninger, der bidrager til at sikre den fortsatte fri bevægelighed i EU, samt mere målrettede foranstaltninger, der kan bidrage til at sikre forsyningen af strategisk vigtige såvel som kriserelevante varer og tjenesteydelser.

Forslaget vurderes imidlertid også at kunne få negative samfundsøkonomiske konsekvenser, da det indebærer en risiko for, at byrderne og omkostningerne forbundet med foranstaltninger i overvågningstilstanden såvel som i nødsituationstilstanden ikke står mål med de mulige gevinster. Det gælder eksempelvis i forhold til opbyggelsen af strategiske reserver under overvågningstilstanden, der risikerer at bidrage yderligere til eller i værste fald igangsætte u hensigtsmæssig efterspørgselsadfærd blandt virksomheder og forbrugere, ligesom der er en risiko for, at potentielt dyrt indkøbte strategiske reserver aldrig vil komme i anvendelse, såfremt en ventet krise aldrig materialiserer sig og behovet for at anvende reserverne derfor aldrig opstår.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan medføre positive erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af foranstaltninger, der sikrer den fri bevægelighed af varer, tjenesteydelser og arbejdstagere under kriser, som dermed vil gøre det lettere for virksomheder at opretholde deres aktiviteter som normalt. Desuden vil virksomheder, hvis aktiviteter vedrører strategisk vigtige eller kriserelevante varer og tjenesteydelser, kunne opleve større forsyningssikkerhed under kriser.

Forslaget kan medføre negative erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der kan være efterlevelseskonsekvenser for udvalgte virksomheder i form af omkostninger forbundet med at efterleve en anmodning om at prioritere ordrer af kriserelevante produkter under en nødsituation. Der kan desuden også være administrative omkostninger forbundet hermed i de tilfælde, hvor en dansk virksomhed pålægges at prioritere en bestemt ordre.

Dertil er det vurderingen, at forslaget potentielt vil medføre administrative omkostninger for danske virksomheder der skal levere information til myndigheder som følge af overvågningsforpligtelserne for nationale myndigheder under overvågningstilstanden samt muligheden for obligatorisk informationsindsamling hos virksomheder under nødsituationstilstanden. Selvom der i førstnævnte tilfælde er tale om frivillig informationsdeling fra virksomheder vil forpligtelsen for nationale myndigheder til at overvåge i

praksis betyde, at nogle virksomheder vil blive bedt om at stille informationen til rådighed og dermed opleve administrative omkostninger. Hvilke danske virksomheder der i givet fald vil blive omfattet samt hvilke informationer, de i givet fald ville skulle stilles til rådighed, vil afhænge af den konkrete aktivering af henholdsvis overvågnings- og nødsituationstilstanden.

De ovennævnte potentielle administrative omkostninger for danske virksomheder afhænger af hyppigheden, hvormed de respektive tilstande aktiveres, såvel som den konkrete udformning af den enkelte aktivering, som vil ske gennem udstedelsen af gennemførelsesretsakter. Dermed kan de samlede administrative omkostninger ikke kvantificeres på nuværende tidspunkt. En nærmere kvantificering vil blive foretaget i forbindelse med den eventuelle udstedelse af gennemførelsesretsakter.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke at have øvrige konsekvenser eller påvirke beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 11. oktober 2022. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Metal, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Dansk Erhverv og Dansk Industri.

Dansk Metal

Behov for at være bedre forberedt til fremtidige kriser

Dansk Metal anerkender behovet for, at EU og dets medlemslande er bedre rustet til at håndtere fremtidige kriser, som kan sætte det indre marked ud af kraft. Coronakrisen viste, at EU's medlemslande ikke havde de nødvendige værktøjer til at reagere på en effektiv og koordineret måde. Dette går ud over forsyningsikkerheden og kan være en hæmsko for vækst og skabelsen af nye arbejdspladser i EU.

Kommissionen foreslår med Single Market Emergency Instrument at etablere en krisestyringsarkitektur med tre faser: beredskabs-, overvågnings- og nødtilstand.

I beredskabstilstanden vil Kommissionen få mulighed for at oprette et koordinerings- og kommunikationsnetværk for at øge beredskabet og koordineringen mellem medlemslandene. Dette er Dansk Metal positive overfor, da det er vigtigt, at EU er bedre forberedt til fremtidige kriser.

I overvågningstilstanden vil medlemslandene i samarbejde med Kommissionen fokusere på at overvåge forsyningskæderne for strategisk vigtige varer og tjenesteydelser samt på at opbygge strategiske reserver på disse områder. Kommissionen vil blandt andet kunne anmode medlemslande om at udarbejde mål for opbygningen af reserver. Hvis ikke disse mål nås af medlemslandene, vil Kommissionen kunne pålægge medlemslandene at opbygge reserver. Dansk Metal kan se fornuftige takter i dette samarbejde mellem medlemslandene og Kommissionen.

I nødtilstanden ønsker Kommissionen at få beføjelser til at udstede målrettede og bindende anmodninger til virksomheder om at dele informationer om udbuddet af krise-relevante varer. Samtidig ønsker Kommissionen i denne tilstand at kunne kræve, at virksomheder prioriterer visse ordrer over andre med henblik på at sikre, at de strategisk vigtige varer når ud til europæerne. Dansk Metal har noteret sig, at der blandt virksomhederne er bekymringer omkring dette element i planen. Dansk Metal opfordrer til at lytte til bekymringerne med henblik på at sikre balancen mellem virksomhedernes konkurrenceevne og effektiv krisehåndtering.

Afgørende at strejkeretten beskyttes

Kommissionens forslag lægger yderligere op til at fjerne eksisterende lovgivning, der eksplicit beskytter strejkeretten. Samtidig indeholder Kommissionens nye forslag ikke en tilsvarende beskyttelse af strejkeretten.

Den europæiske fagbevægelse, ETUC, har af denne årsag henvendt sig til Europa-Kommissionen med en opfordring til, at den nye lovgivning skal indeholde en beskyttelse af strejkeretten. ETUC's bekymring er, at det nye forslag vil gøre det muligt at sætte strejkeretten ud af kraft i krisesituationer, eller at en strejke i sig selv kan betragtes som en krisesituation. Dansk Metal opfordrer regeringen til at tage bekymringen alvorligt og til at gå i dialog med europæiske beslutningstagere for at sikre, at strejkeretten ikke undermineres. Det kunne for eksempel sikres ved, at SMEI indeholder en beskyttelse af strejkeretten i lighed med artikel 2 i "Strawberry Regulation" 2679/98. Strejkeretten er et afgørende element i den danske model, som giver fagbevægelsen styrke til at sikre gode løn- og arbejdsvilkår.

Fagbevægelsens Hovedorganisation

FH støtter forslaget om at sikre, at det indre marked er funktionsdygtigt også i krisetider. FH er dog bekymrede for, at forslaget i sin nuværende form vil føre til en indskrænkning i retten til at strejke eller til at foretage andre kollektive kampskridt som fx blokade.

Forslaget indebærer, at man vil afskaffe den eksisterende forordning 2679/98, fordi den ikke i tilstrækkelig grad anvendes, og fordi informationsudvekslingssystemet er utilstrækkeligt og forældet.

I forslaget til et Single Market Emergency Instrument mangler dog en henvisning til strejkeretten, som den findes i Artikel 2 i forordning 2679/98. I forslagens indledende bemærkninger nr. 36 står der, at forordningen skal respektere Chartret for grundlæggende rettigheder, og der henvises blandt andet specifikt til chartrets artikel 26 om retten til kollektive forhandlinger og kollektive tiltag.

FH vil kraftigt opfordre til, at forslaget justeres, så respekten for retten til kollektive forhandlinger og kollektive kampskridt skrives ind i selve lovteksten. I den gældende forordning 2679/98, står følgende i artikel 2: ”Denne forordning må under ingen omstændigheder fortolkes, så den griber ind i udøvelsen af de grundlæggende rettigheder som anerkendt i medlemsstaterne, herunder retten eller friheden til at strejke. Disse rettigheder kan desuden omfatte retten eller friheden til at træffe andre foranstaltninger, der hører ind under særlige arbejdsmarkedsordninger i medlemsstaterne”.

En lovlig strejke og andre kollektive kampskridt må aldrig blive betragtet som en krise i henhold til Single Market Emergency Instrument. Det bør fremgå klart af forslaget, at en strejke og andre foranstaltninger, der hører ind under særlige arbejdsmarkedsordninger i medlemsstaterne ikke kan betragtes som en exceptionel, uventet og pludselig begivenhed, jf. artikel 3.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv er stærke fortalere for EU's Indre Marked. Dette gælder både den nødvendige fortsatte udvikling af det indre marked og naturligvis implementeringen og håndhævelsen af de regler, som er besluttet for det indre marked. Derfor støtter Dansk Erhverv også at det i krisesituationer kan sikres at det indre marked opretholdes og dermed også intentionerne bag Kommissionens forslag om et Single Market Emergency Instrument (SMEI).

Det værende sagt, så er det afgørende at instrumentet fokuserer på at kunne løse de midlertidige kriser, der måtte opstå og medføre problemer for det indre markeds integritet. Instrumentet bør ikke være bredt, generelt eller længevarende og bør ikke adressere bredere industripolitiske forhold, men fokusere på veldefinerede krisers implikationer for det indre marked. Det er i den sammenhæng afgørende at der tilvejebringes en klar definition på, hvad der konkret konstituerer en krise – så instrumentet kun bruges, når det er konkret nødvendigt. SMEI bør fokusere på krisehåndtering i det indre marked – ikke industripolitiske ambitioner og konkurrenceevne, grønne ambitioner og

digital omstilling. De emner er vigtige og forhandles allerede i anden sammenhæng. Derfor bør de ikke blandes ind i det, der efter Dansk Erhvervs opfattelse skal være et målrettet instrument til krisehåndtering. Der skal naturligvis koordineres mellem de forskellige indsatsområder, men SMEI bør være et fokuseret instrument.

Det er af afgørende vigtighed at informationer som måtte ønskes fra virksomheder før, under eller efter en krise udleveres på frivillig basis og at der ikke implementeres en generel obligatorisk informationspligt for en række sektorer, som skaber administrative byrder. Læringen fra både Covid-19-krisen og Ruslands invasion af Ukraine er, at virksomhederne gør alt hvad de kan for at hjælpe i situationen og ofte går videre end de krav, der stilles fra offentlig side. Derfor er det naturligvis også helt disproportionalt at foreslå ekspropriering/tvangsnationalisering af virksomheder eller deres produktionsapparat.

Ud over de konkrete fordele og ulemper, der er ved at gennemføre det konkrete forslag, så er Dansk Erhverv overordnet set bekymrede ved at sætte et særligt system i effekt, som grundlæggende fokuserer på at sikre de rettigheder og regler, som allerede gælder i det indre marked og som Kommissionen i alt for ringe grad håndhæver. Det er almindeligt kendt, at det er medlemsstaterne, der er udfordringen i forhold til at sikre et åbent og velfungerende indre marked. Når man lægger så megen beslutningsmagt hos medlemsstaterne, så er det af afgørende vigtighed, at dette forslag ikke skaber den forståelse hos medlemsstaterne, at man frit kan begrænse eksempelvis den frie bevægelighed af tjenester og varer – så længe det ikke adresseres i dette forslag. Reglerne for det indre marked bør gælde altid – inden i og uden for kriser.

Set i lyset af at problemerne med barrierer i det indre marked stort set altid skyldes medlemsstaterne synes det endvidere disproportionalt og misforstået, at det er virksomhederne, der skal kunne pålægges administrative byrder og bøder.

Dansk Industri

DI bakker op om det oprindelige formål for SMEI, nemlig at sikre det indre markeds fire friheder – selv i tilfælde af akutte kriser. DI ser derimod med bekymring på, at udspillet målsætning er blevet udvidet til også at ”forhindre mangel på kriserelevante varer og tjenesteydelser”. Dette skyldes i særdeleshed, at Kommissionen i bestræbelsen af dette udvidede mål lægger op til flere vidtrækkende beføjelser, der både indebærer informationskrav til og direkte indblanding i europæiske virksomheders drift, forsyningskæder og ordrebøger. DI er også kritiske over for governance-strukturen af værktøjet, samt de endnu uklare retningslinjer for, hvornår Kommissionen vurderer, at en ”krise” finder sted, hvordan listen af kriserelevante produkter og services udformes, samt gennemsigtigheden af disse processer.

DI ser positivt på de artikler, der søger at fremme det indre markeds funktionsdygtighed i kriseperioder, herunder artikel 16 og 17. DI ser også positivt på de foreslåede tiltag for øget administrativ samarbejde og informationsudveksling mellem medlemsstater og Kommissionen samt deling af rettidig og nøjagtig information med virksomheder og borgere (art. 19-22). Endelig mener DI, at artikel 26 og de dertilhørende ændringsforslag til 19 separate stykker lovgivning indeholder positive tiltag, om end DI stadig er i gang med at analysere sidstnævnte på mere detaljeret vis.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene har generelt taget positivt imod forslaget intention om at sikre et mere robust indre marked til at modstå fremtidige kriser. Der er dog samtidig flere medlemslande der bemærker, at forslaget oprindelige hensigt er at tage ved lære af COVID-19-pandemien og beskytte de fire friheder, hvorfor der blandt nogle medlemslande er en vis bekymring om forslaget proportionalitet, og om hvorvidt forslaget administrative omkostninger står mål med dets målsætninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter ambitionen om etablering af en fælles ramme til at sikre det indre markeds funktions- og modstandsdygtighed. Generelt finder regeringen det vigtigt, at udformningen af den fælles ramme anerkender og tager højde for den velvilje, omstillingsparathed og fleksibilitet, som danske økonomiske aktører har udvist i forbindelse med tidligere kriser, herunder covid-19-pandemien. Regeringen finder, at forslaget foranstaltninger skal benyttes proportionelt, hvor man sikrer, at medlemsstater såvel som økonomiske aktører ikke udsættes for unødige krav i efterlevelsen.

Regeringen støtter en horisontal tilgang, hvor anvendelsesområdet for retningslinjer og foranstaltninger gælder på tværs af økonomien. Samtidig bør instrumentet fokusere på at håndtere akutte og midlertidige kriser og konsekvenserne heraf for det indre marked frem for udfordringer af mere strukturel karakter. Forslaget bør ikke skabe overlap med allerede eksisterende sektorspecifikke nødforanstaltninger.

Regeringen ser et behov for større klarhed og afgrænsning i forslaget centrale begreber og definitioner samt hvilke beføjelser Kommissionen gives. Generelt skal afklaring også bidrage til at konkretisere de økonomiske konsekvenser i en dansk kontekst.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at aktivering af forslaget forskellige tilstande samt anvendelsen af foranstaltninger sker på baggrund af på forhånd fastsatte kriterier, fyldestgørende dokumentation og en transparent proces, hvor medlemsstater inddrages rettidigt. Regeringen støtter grundlæggende, at

der skelnes mellem forskellige tilstande alt efter situationen. Der bør sikres proportionalitet mellem foranstaltninger og den givne situation.

For så vidt angår beredskabstilstanden finder regeringen det positivt, at forslaget lægger op til, at medlemsstater og Kommissionen i fællesskab etablerer kriseprotokoller, der sikrer, at myndigheder på tværs af medlemsstater er forberedte på fremtidige kriser. Samtidig er det vigtigt at sikre proportionalitet i forberedelsen samt synergier til allerede eksisterende beredskabsforanstaltninger. Regeringen finder, at der skal være klare rammer for hvornår medlemsstater skal oplyse om en potentiel krise, idet en sådan oplysningspligt bør være afgrænset til særlige og klare tilfælde.

For så vidt angår overvågningstilstanden finder regeringen, at overvågning af værdikæder bør begrænses til væsentlige oplysninger og tilrettelægges effektivt og hensigtsmæssigt for myndigheder og virksomheder. Regeringen ser i udgangspunktet positivt på deling af information om nationale lagre under overvågningstilstanden under hensyntagen til relevante forhold, såsom fortrolighed og sikkerhedshensyn. Regeringen er forbeholdende over for muligheden for, at en medlemsstat kan blive pålagt at opbygge en vis kapacitet i nationale lagre, herunder at et vist antal medlemsstater kan efterspørge en sådan pålægning. Dertil ser regeringen behov for klarhed omkring de bredere konsekvenser opbygningen af reserver medfører på markedspriser og konkurrencesituationen.

Regeringen ser behov for klarhed omkring Kommissionens mulighed for at anbefale medlemsstater at fordele reserver samt håndteringen af opbyggede reserver ved tilbagevenden til ikke-krisetid.

For så vidt angår nødsituationstilstanden finder regeringen det generelt vigtigt at sikre integriteten af det indre marked under kriser og støtter derfor klare retningslinjer for medlemsstaternes muligheder for at indføre nationale restriktioner på den fri bevægelighed. Regeringen ser generelt positivt på, at effektive og strenge notifikationsprocedurer indgår i håndteringen af kriser. Regeringen finder, at der skal sikres synergier mellem forslagens notifikationsprocedurer og eksisterende notifikationsprocedurer.

Regeringen mener, at fordelene ved informationsindsamling under nødsituationstilstand skal kunne stå mål med de krav og omkostninger, aktørerne pålægges, samt at proceduren for at imødekomme informationsindsamlingen skal være klar og forudsigelig. Endvidere ser regeringen gerne, at de anmodede oplysninger begrænses til væsentlige oplysninger for den pågældende situation. Endelig mener regeringen, at informationsindsamling under nødsituationstilstanden skal samtænkes med offentlige myndigheders adgang til virksomhedsdata i forbindelse med en ekstraordinære behov i forslaget til dataforordningen.

Regeringen finder det positivt, at forslaget sikrer oprettelsen af nødprocedurer for relevant harmoniseret produktlovgivning samt at disse kræver særskilt aktivering. Regeringen finder det vigtigt, at listen af omfattet lovgivning er udtømmende. Regeringen finder generelt, at det etablerede standardiseringssystem har vist sig både effektivt og fleksibelt under kriser. Samtidig kan der være særlige nødstilfælde, hvor vedtagelsen af fælles specifikationer kan være legitim. Regeringen er forbeholdende overfor, at der kan vedtages obligatoriske fælles specifikationer, samt at fælles specifikationer udformet og vedtaget under en nødsituation vil være gældende efter tilbagevenden til ikke-krisetid.

Regeringen finder forslaget om, at virksomheder under nødsituationstilstanden kan blive pålagt at prioritere ordrer særligt indgribende. Derfor finder regeringen, at der bør anlægges strenge betingelser for, hvornår og hvordan dette kan anvendes, herunder at det alene anvendes som sidste udvej. Dertil vurderes der behov for yderligere klarhed omkring anvendelsen af foranstaltningen samt konsekvenserne i tilfælde af virksomheders forpligtelser i tredjelande.

Regeringen finder, at Kommissionens beføjelse til at anbefale medlemsstater at udvide eller etablere produktionskapacitet bør være proportionelle og frivillige for medlemsstaterne at følge.

Regeringen finder, at sanktioner og bøder bør være proportionale og tage højde for, hvorvidt der er tale om bevidst omgåelse af pålagte forpligtelser.

Regeringen støtter muligheden for, at en gruppe af medlemslande kan give Kommissionen mandat til at foretage fælles indkøb af strategisk vigtige eller kriserelevante produkter og tjenesteydelser. Regeringen ser i udgangspunktet gerne, at der skal være tale om en større gruppe af medlemsstater, og finder det vigtigt, at fælles indkøb ikke giver særlig adgang til finansiering fra EU-budgettet.

Afslutningsvis finder regeringen, at det bør sikres, at forslagets ophævelse af ”Jordbærforordningen” (2679/98) ikke fører til en forringelse af retten til at strejke.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. september.